

NGUY CƠ CAO CHÁY RỪNG VÀ GIẢI PHÁP HẠN CHẾ

■ Doãn Trí Tuệ

Nghệ An hiện có gần 1 triệu ha rừng, trong đó rừng tự nhiên có 789.000ha, rừng trồng 211.000ha, độ che phủ rừng đạt 58,4%. Những tháng ngày vừa qua ở Nghệ An nắng nóng, nhiệt không khí nhiều ngày trên 40°C, hạn hán kéo dài, ít mưa, lại còn có thêm gió Tây Nam (gió Lào) khô nóng thổi mạnh, ẩm độ không khí chỉ ở mức 35-40%, vì vậy nguy cơ cháy rừng luôn rình rập, nhất là vùng có nhiều rừng thông và vùng núi cao đồng bằng - nơi người dân có tập quán đốt rừng làm nương, rẫy.

Nguy cơ cháy rừng ở mức rất cao

Năm 2023 được các cơ quan chuyên ngành Khí tượng - Thủy văn dự báo là năm nắng nóng và nhiệt độ không khí cao hơn rất nhiều so với những năm trước đây.

Tại Nghệ An từ đầu năm lại nay hầu như không có mưa, nắng nóng đến sớm.

Riêng từ cuối tháng 4 đến thượng tuần tháng 6 năm nay, nhiệt độ không khí có nhiều ngày lên đến 40-44°C ở nhiều địa phương, như: Tương Dương, Kỳ Sơn, Quê Phong, Quỳnh Châu, Quỳnh Hợp, Nghĩa Đàn, Đô Lương... Nắng nóng, nhiệt độ không khí cao đi cùng với hoạt động mạnh của gió Tây Nam (gió Lào) lại càng khô nóng, ẩm độ không khí xuống ở mức 35-40%.

Thực tế việc bảo vệ rừng, phòng chống cháy rừng hiện nay được thực hiện khá bài bản về mặt chủ trương và biện pháp đề ra. Nhưng, quan trọng nhất vẫn là *ý thức và trách nhiệm của mỗi người dân về việc luôn luôn cảnh giác, luôn luôn đề phòng cháy rừng từ mỗi một việc làm liên quan*. Đây là vấn đề rất khó cho ngành kiểm lâm hiện nay. Trong khi đó, diện tích rừng lên đến gần 1 triệu ha, bao gồm cả rừng tự nhiên (789.000ha) và rừng trồng (211.000ha), một con số không nhỏ. Trên diện tích này là cả một lớp thực bì được tích lũy lại không ít, đây là sản phẩm dễ gây cháy nhất khi có lửa, nhất là ở rừng thông lại càng dễ cháy.

Một nguy cơ nữa rất đáng lo sợ trong mùa hè này, đó là nạn đốt rừng làm nương rẫy để gieo lúa, ngô... Hiện tại mỗi năm ở Nghệ An còn có từ 10.000-11.000ha diện tích lúa nương rẫy, tập trung chủ yếu ở hai huyện: Kỳ Sơn khoảng 7.000ha, Tương Dương khoảng 4.000ha. Tình trạng này đến bây giờ vẫn còn tồn tại, chưa có xu thế giảm dần vì ở những vùng này diện tích lúa nước quá ít (huyện Kỳ Sơn 150ha, huyện Tương Dương 800ha). Từ những thực trạng nói trên đã và đang tạo ra nguy cơ lớn, rất dễ xảy ra cháy rừng trong mùa hè nắng nóng như năm nay. Đơn cử gần đây nhất, ngày 5/5/2023 xảy ra cháy rừng gây thiệt hại 5,3ha rừng ở khu vực núi Tích Tích, xã Thượng Sơn, huyện Đô Lương. Tiếp đến ngày 19/5/2023, lại xảy ra vụ cháy rừng thông ở địa bàn khối Trường Sơn, thị trấn Nam Đàn, gây thiệt hại 0,2ha rừng.

Thiếu phương tiện chữa cháy rừng

Ông Đặng Hữu Hạnh - Chủ tịch UBND xã Hạnh Lâm, huyện Thanh Chương cho biết: Toàn xã có hơn 7.200ha rừng, trong đó

có 5.700ha rừng tự nhiên, 1.500ha rừng sản xuất, nguy cơ cháy rừng rất cao, bởi đây có khá nhiều diện tích rừng hỗn gieo tre, nứa. Nhưng hiện tại toàn xã chỉ có 2 máy thổi gió, trong đó 1 máy được cấp từ năm 2014 và 1 máy cấp năm 2020. Cả 2 máy thổi gió này hiện nay rất khó sử dụng, vì hư hỏng nhiều bộ phận trong máy, khó nổ, hơi kém. Cả xã chưa có cưa xăng và các dụng cụ như vĩ dập lửa, đồ bảo hộ trang bị cho lực lượng chữa cháy. Đơn cử năm 2021, trên địa bàn xã đã xảy ra một vụ cháy rừng, xã đã huy động được rất đông bà con nhân dân trong xã tham gia dập lửa. Nhưng do thiếu trang thiết bị chữa cháy, bà con nhân dân phải chặt, bẻ cành cây để dập lửa. Theo báo cáo của UBND huyện Thanh Chương, toàn huyện có diện tích rừng lên đến 64.869ha, tập trung nhiều ở các xã: Thanh Đức, Thanh Sơn, Thanh Thủy, Hạnh Lâm, Ngọc Lâm, Thanh Hà, Thanh Mai... Hiện tại cả huyện chỉ có 35 máy thổi gió, trong số máy này có 10 máy được tỉnh hỗ trợ từ năm 2016, còn lại 25 máy do địa phương trích tiền ngân sách để mua. Hiện nay có 5 xã chưa có máy thổi gió, 7 xã chưa có cưa xăng.

Tại huyện Diễn Châu là địa phương có diện tích rừng thông lớn nhất tỉnh, nguy cơ xảy ra cháy rừng rất cao và điều đó đã được chứng minh từ năm 2020-2021, huyện Diễn Châu đã xảy ra nhiều vụ cháy rừng gây thiệt hại lớn ở các xã: Diễn An, Diễn Lợi, Diễn Phú... Ông Hoàng Công Trường - Chủ tịch UBND xã Diễn An chia sẻ: xã Diễn An có 320ha rừng thông, hiện tại cả xã chỉ có duy nhất 1 máy cưa xăng. Rừng ở đây 100% là rừng thông và chạy quanh đường Quốc lộ 1, đường tỉnh lộ, nên chỉ cần một người nào đó vô ý thức, vô trách nhiệm vứt tàn thuốc lá vào sẽ dễ dàng gây ra cháy rừng. Vì vậy, để có thêm phương tiện chống cháy rừng, UBND xã đã phải mượn kiểm lâm huyện Diễn Châu 2 máy thổi gió nhằm khi xảy ra cháy rừng có thêm dụng cụ chữa cháy.

Ông Lê Thế Hiếu - Trưởng phòng Nông nghiệp và Phát triển nông thôn huyện Diễn Châu cho biết: Toàn huyện có 6.000ha rừng thông, mùa hè năm nay nguy cơ xảy ra cháy rừng rất cao. Trong khi đó cả huyện chỉ có 11 máy cưa xăng, 30 máy thổi gió, chủ yếu được trang bị từ năm 2014-2016, đa phần các máy nói trên đã hỏng hóc, khó sử dụng, huyện chúng tôi đang đề nghị tỉnh hỗ trợ 50 máy thổi gió và 30 máy cưa xăng.

Khẩn trương có giải pháp phòng chống cháy rừng

Theo Chi cục Kiểm lâm Nghệ An, tỉnh ta có diện tích rừng vào loại lớn cả nước. Loại rừng nào cũng rất dễ xảy ra cháy nếu con người không có ý thức và thiếu trách nhiệm trong việc bảo vệ rừng. Trong đó loại rừng cần đề phòng và luôn phải cảnh giác cao là 16.000ha rừng thông. Vấn đề này đã được UBND tỉnh và Chi cục Kiểm lâm Nghệ An quán triệt đến tận các huyện, xã, làng, bản và toàn thể mỗi người dân biết để nâng cao ý thức và trách nhiệm trong công tác phòng chống cháy rừng.

Về cơ sở vật chất để phòng chống cháy rừng, hiện nay toàn tỉnh đã có 2 hệ thống camera giám sát cháy; 180 máy thổi gió, 85 máy cắt thực bì; 122 cưa xăng; 1.610 vỉ dập lửa; 2.574 dao phát; 2.844 cào, cuốc, xẻng; 26 máy bơm nước; 267 loa cầm tay; 1.254 can nhựa đựng nước; 17 ống nhôm...

Những dụng cụ, thiết bị chữa cháy rừng nói trên chưa thể đáp ứng yêu cầu công tác phòng chống cháy rừng hiện nay, nhất là trong mùa nắng nóng như đổ lửa, khô hạn gay gắt nghiêm trọng chưa từng có. Việc đầu tư thêm kinh phí mua trang thiết bị chữa cháy rừng cả

về số lượng và chủng loại cần được tiến hành gấp, vừa có để dự phòng ở tỉnh, vừa có để hỗ trợ cho các huyện, xã, trên cơ sở hợp lý và cần thiết. Vấn đề này vừa qua UBND tỉnh Nghệ An đã có văn bản giao cho Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn và chính quyền các địa phương khẩn trương chỉ đạo thực hiện càng sớm càng tốt.

Bên cạnh việc trang bị các thiết bị chữa cháy, cần tăng cường công tác tuyên truyền trên các phương tiện thông tin đại chúng như: báo, đài, trong các cuộc hội nghị, hội thảo và giao cho các tổ chức chính trị - xã hội phải có trách nhiệm thường xuyên và liên tục tuyên truyền đến mọi người dân về hiểm họa và nguy cơ cháy rừng rất dễ xảy ra trong điều kiện thời tiết như hiện nay, để tất cả mọi người nâng cao ý thức và trách nhiệm phòng chống cháy rừng.

Mặt khác, cần xây dựng nhiều đường giao thông vào các khu rừng, nhất là khu vực rừng dễ xảy ra cháy, vừa là đường giao thông đi lại tuần tra dễ dàng, vừa là đường băng cản lửa khi cháy rừng xảy ra. Ở khu rừng nào cũng cần có chòi quan sát 24/24, để báo động kịp thời khi cháy rừng xảy ra. Đồng thời nghiêm cấm tất cả mọi người không được tùy tiện vào rừng khi không có lý do gì.

Ở các vùng miền núi, hạn chế đến mức thấp nhất việc đốt rừng làm nương rẫy. Nếu ở địa phương nào bà con dân bản còn có tập quán đốt rừng làm nương rẫy thì chính quyền các địa phương nên có văn bản ký kết với từng hộ dân về việc đảm bảo an toàn phòng chống cháy rừng. Nếu để xảy ra cháy rừng thì hộ dân đó phải chịu trách nhiệm về hậu quả gây ra và phải xử lý theo luật pháp quy định./.